

İstanbul Tünel Şirketinin İmtiyaz Hakkı ile Tesisatının Satın Alınmasına Dair Olan] Mukavelenamenin Tasdıkı Hakkında Kanun Lâihası ve Nafia ve Bütçe Encümenleri Mazbataları (1/90)

T. C.
Başvekalet
Kararlar dairesi
müdürlüğü
Sayı : 6/2057

24 - IV - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İstanbul Tünel şirketinin imtiyaz hakkı ile bu şirket tesisatının satın alınmasına dair olan mukavelenamenin tasdıkı hakkında Muhabere ve Münakale vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 18 - IV - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
Dr. R. Saydam

Tünel şirketi imtiyaz hakkı ile tesisatının mubayaasına dair (8 şubat 1939) tarihli satınalma mukavelesinin tasdıkına aid kanunun esbabı mucibe lâihası

Beyoğlu ile Galata arasında tahtelârz demiryolu ile nakliyatın temini için 1869 senesinde Fransız tebaasından Mühendis Gavana verilmiş olan imtiyaz üzerine İngiliz sermayedarlarından mürekkebe ve İngiliz kanunlarına tâbi bir İngiliz şirketi imtiyazı üzerine almış ve tesisatı vücade getirmiştir.

İşbu şirketle Hükümet arasında 5 kânunuevvel 1904 tarihinde akdedilen mukavele mucibince İngiliz şirketi Türk Anonim şirketi kurmağı ve Galata ile Beyoğlu cihetlerinde mevki ve akarat inşa etmeğe mecbur edilmiş ve imtiyaz müddeti de 75 sene ilâvesile 1993 senesine kadar temdid edilmiştir.

1917 senesinde müddeti hitam bulan ilk imtiyaz şartnamesinin hükümlerine göre Hükümet kendisine bilâbedel kalacak olan tünel işletmesini dilerse ahare vermeğe hakkı olduğu halde zeylen yapılan ikinci mukavele bir işletme mukavelesi mahiyetinde akdedilmemiş ve ilk imtiyazın devamı imişcesine tahrir olunmuştur.

1943 senesinde hulûl edecek olan raşa hakkının istimali halinde satınalma bedeli olarak şirkete işletme varidatı safiyesi üzerinden bir mikdarın ödenmesi ve ayrıca akaratın temin ettiği hasıllattan % 2,5 nisbetinde tenzilât yapıldıktan sonra bakiyesinin tediyesi lâzımgelmektedir.

Şirketin son yedi senelik işletmesi zararlar neticelenmiş olduğundan safi varidat bakımından şirkete her hangi bir meblâğın verilmesi icab etmez. Ancak akarat için (ki bu akaratı şirket aynı sermayedarların alâkadar bulunduğu İstanbul Elektri, Tramvay, Satgazel şirketlerine kiralamak suretile yüksek varidat temin etmiştir.) Son yedi senelik gayrisafi iradın mecmuundan en az bedeli icar veren iki seneye mahsus mikdar tenzil olunduktan ve geri kalan beş seneye aid icar bedelinin vasatî mikdarının da % 2,5 indirildikten sonra baki kalacak 45 420 liranın senevî taksit olarak imtiyaz sonuna kadar şirkete ödenmesi icab eder.

Ancak maliye şubelerinde yaptırılan tahkikat neticesinde akarata aid gayrisafi varidat vasatınının 28 747 liraya baliğ olduğu ve buna nazaran şirkete her sene 28 030 liranın ödenmesi icab edeceği anlaşılmıştır.

Şu şekilde tesbit edilecek bedel pek yüksek bulunmuştur:

Şirket murahasile yapılan müzakereler neticesinde tesisat ve akaratın defter kıymetleri üzerinden satın alınması esas kabul ettirilmiştir.

Şirketin 1937 bilânçosuna göre 444 571 lirayabaliğ olan ibtidai tesisat kıymetinden evvela mukaveleten yapmağa mecbur olub da inşa etmemiş olduğu Galata gar binasına aid taahhur tazminatı, Balçıkadaki merkezine vermiş olduğu komisyonlar ve sair masraflar mukabili bir mikdar ve ayrıca defterlerde mukayyed sermaye amortismanı ve teedid akçeleri tenzil edildikten sonra 175 000 liranın satın alma bedeli olarak Şirkete verilmesine mutabakat hâsıl olmuştur.

Aynı zamanda Tünel Şirketinin Galata ile Beyoğlu arasında tesisatı vücade getirmek için ilk seneler zarfında istimplâk ettiği arazi ve mebaniyi bilâhare eşhası salise uhdesine geçirdiği haber alınması üzerine bunların da yukarıdaki bedel dahilinde Hükûmete intikali tahtı temine alınmıştır.

Şirket memur ve müstahdemlerine ihtiyat, ikraz ve iane sandıklarile hususî sermaye yekûnu 25 099,50 lirayı kısmen sarfetmiş ve kısmen borçlarına karşılık göstermiş olduğundan bu para satın alma bedelinden mahsub edilerek bakiye 149 900,50 liranın tasdik kanununun neşrinden on beş gün zarfında peşin olmak ve transfer için her hangi bir müsaade mevzuubahs olmamak kaydile Şirkete tediyesi kararlaştırılmıştır.

Satın alma bedelinden mahsub edilen yukarıda bahsi geçen sandıklar parasının Tünel işletmesine müteallik kanunla temini derpiş edilmiştir.

Nafia encümeni mazbatası

F. B. M. M.
Nafia encümeni
Esas No. 1/90
Karar No. 7

5 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

İstanbul Tünel şirketinin imtiyaz hakkı ile bu şirket tesisatının satın alınmasına dair olan mukavelemenin tasdikı hakkında/ Muhabere ve Münakale vekilliğince hazırlanan ve Başvekâletin 24 - IV - 1938 tarih ve 6/2057 numaralı tezkere-sile Yüksek Meclisin tasdikına arzedilen kanun lâyihası ve esbabı mucibe lâyihası okundu ve encümenimize gelen Muhabere ve Münakale vekilinden lâzımgelen izahat alınarak konuşuldu.

İstanbul mülhakatından Beyoğlu ile Galata beyninde tahtelârz demiryolu inşası hakkında 1869 tarihinde imtiyaz hakkı verildiği ve 5 kânunuevvel 1904 tarihinde yeniden akdedilen mukavele-name ile Galata ve Beyoğlu mevkillerinde akarat inşa etmek şartile 1917 de bitecek imtiyaz müddetine 75 sene ilâvesile imtiyaz müddetinin 1933 senesine kadar temdid edildiği ve Raşa hakkının 1943 senesinde hulûl edeceği ve Hükû-

metçe raşa hakkı istimal edildiği halde satın alma bedeli olarak şirkete işletme varidatı safiyesi üzerinden bir mikdar ve ayrıca inşa edildiği akaratın temin ettiği hasılattan % 2,5 tenzilinden sonra bakiyesinin imtiyaz nihayetine kadar tediyesi lâzımgeldiği anlaşılmıştır.

Tünel işletmesinin yedi senelik safi varidatı menfi olduğu ve müddeti imtiyaziyenin hitamında bilâbedel Hükûmete intikal edecek Galata tünel mevkiindeki akarı inşa etmeği ve halen Şirkete aid bulunan Metro hanı, Galatada Heinemen ve Değirmenciyan hanlarile Lâzaro Frango hanının 3/4 hissesi varidatları nazarı itibara alındığı halde şirketin yedi senede vasatı ve senevî yedi bin beş yüz liralık bir varidatı safiye temin ettiği verilen izahattan anlaşılmış ve şirketin 1 kanunusani 1939 tarihinden evvelki zamana aid vergi ve resme (Şirke-

tin belediyeye, imtiyaz mukavelename ve şartnameleri mucibince vilâyet hususî idaresine vermekle mükellef bulunduğu resimler hariç) müteallik her türlü iddia ve mütalebelerden dolayı Hükûmetle şirket yekdiğerini ibra ederek şirketin imtiyaz hakkı, bütün emvali menkule ve gayrimenkulesini bir defada tediye edilmek üzere 175 000 liraya mubayaa edilmesine Hükûmet ve şirket mutabık kalmışlardır.

Yalnız şirket memur ve müstahdemlerine aid ihtiyat, ikraz, iane sandıklarının hususî sermayesi yekûnu olan (Bu baptaki vعاibin ifası Hükûmetçe tekabbül edilerek) 25 099, 50 lira Yukarıdaki mubayaa bedelinden mahsub edilerek şirkete 149 900, 50 lira tediye edilecektir.

Merbut mubayaa mukavelenamesi ve Hükûmetçe teklif edilen kanun lâyihası Encümeni-

mizce muvafık görüldüğünden bermucibi havale Bütçe encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Nafia En. Rs.	M. M.	Kâ.
Erzincan	Eskişehir	Manisa
A. Samih İter	İ. Arukan	Osman Erçin
Afyon K.	Ankara	Ankara
M. Gönenc	A. Baytun	E. Demirel
Çoruh	Elâzığ	İsparta
A. R. Erem	F. Z. Çiyiltepe	H. Özdamar
İzmir	Kütahya	Malatya
S. Epikmen	S. Ertem	V. Çınay
Niğde	Sivas	Tunceli
H. Mengi	A. N. Demirağ	S. Erkman
Urfa	Yozgad	
Şeref Uluğ	V. İzbudak	

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Mazbata No. 31
Esas No. 1/90

22 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

İstanbul Tünel Şirketinin imtiyaz hakkı ile bu Şirket tesisatının satın alınmasına dair olan mukavelenamenin tasdikı hakkında olub Başvekâletin 24 - IV - 1939 tarih ve 6/2057 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Nafia encümeni mazbatasile birlikte Encümenimize havale edilmiş olmakla Münakalât vekili Ali Çetinkaya hazır olduğu halde okundu ve konuşuldu:

Hükûmetin esbabı mucibesinde ve Nafia encümeninin mazbatasında ifade olunduğu üzere bu şirketin imtiyaz mukavelesi 1993 senesinde bitecek ve raşa hakkı 1943 senesinde hulûl edecekti.

Hükûmetçe tramvay şirketinde olduğu gibi aynı sermayedarların elinde bulunan bu müessesesinde satın alınmasının muvafık olacağı düşünülmüş ve menfaatlerimize uygun bir mukavele ile bu müessesenin daha evvel satın alınması kararlaştırılmıştır. Bilâncosunda şirketin tesisat, akar, müteharrik ve yedek alât ve edevatı bedeli 444 571 lira olarak görülmekte ise de bu miktardan fuzuli bazı masraflarla amortisman ve tecdid bedelleri in-

dirildikten sonra hakikî kıymetin 175 000 lira olduğu anlaşılmış ve bu bedel üzerinden mutabık kalmarak satın alınmıştır. Şirketin bileümle emvaline aid tutar ise yapılan tahminlere göre bu mikdarın hayli üstündedir. Bedel peşinen ve Türk lirası olarak tediye edilecektir ve bu para yeniden teşkili takarrur eden elektrik, tramvay ve tünel idaresi umum müdürlüğü bütçesinden Hazineye temin olunacaktır.

Şirketin son senedeki işletmesi 11 776 lira gibi bir açık vermiş ise de elinde bulunan muhtelif akarların kira bedellerile bu açığı kapattıktan maada 16 689 lira miktardında bir safi hasılât da temin eylemiştir. Kurulacak olan müessesede fuzuli bazı masrafların tasarrufu sayesinde bu varidatın artacağı şüphesiz görülmektedir. Lehimize olduğu anlaşılan bu mukavelenin dahi tasdikı esas itibarile Encümenimizce kabul edilmiş ve lâyihanın üçüncü maddesi küçük bir yazı değişikliği ile yeniden yazılmıştır.

Umumî Heyetin tasvibine konulmak üzere

Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis	R. V.	M. M.
Isparta	Kayseri	Trabzon
Mükerrem Ünsal	F. Baysal	R. Karadeniz
Kâtib		
İstanbul	Bolu	Çanakkale
F. Öymen	Dr. Zihni Ülgen	R. Bulayırılı
Elâzığ	Erzincan	Gümüşane
M. F. Altay	İ. Artun	D. Sakarya
İçel	İstanbul	Kastamonu
T. Cemal Beriker	G. Bahtiyar Göker	T. Çoşkan

Kayseri	Kırklareli	Kırklareli
S. Serim	B. Denker	Ş. Ödül
Kocaeli	Konya	Malatya
A. Şaid Akbaytuğan	R. Türel	M. Öker
Muğla	Muş	Ordu
H. Kitabçı	Ş. Ataman	H. Yalman
Sivas	Trabzon	Urfa
Remzi Çiner	Surri Day	Sami İşbay
Yozgad		Yozgad
A. Sungur		S. İçöz

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İstanbul Tünel şirketinin imtiyaz hakkı ile bu şirket tesisatının satın alınmasına dair mukavelenin tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — İstanbul mülhakatından Beyoğlu ile Galata beynindeki tahtelârz Demiryolu Türk anonim şirketi imtiyaz hakkı ile bu şirket tesisatının satın alınması hakkında Nafia vekâleti ile şirket murahhası arasında 8 şubat 1939 tarihinde imza ve teati edilmiş olan bağlı mukavelename ve merbutları tatbik edilmiştir.

MADDE 2 — İşbu satın alma mukavelenamesi damga resimlerinden muafır. Bu mukavelenamede Hükûmete aid olduğu gösterilen vergilerle resim, harç ve masraflar ve bu vergilerin munzam kesirleri, mukavelenamenin (11) nci maddesi mucibince tasdikinin tamamlanması şartile aranmaz.

MADDE 3 — Satın alma mukavelenamesinin (7) nci maddesi mucibince satın alma bedelinden mahsubu yapılmış olan ihtiyat, muavenet sandıklarile hususî sermaye ve ikraz ve iane sandığının 31 - XII - 1938 tarihindeki matlub bakiyeleri bu müessesenin işletmesi hakkındaki kanun hükmü dahilinde Hükûmet tarafından temin edilir.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

İstanbul Tünel şirketinin imtiyaz hakkı ile bu şirket tesisatının satın alınmasına dair mukavelenin tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Aynen

MADDE 2 — Aynen

MADDE 3 — Satın alma mukavelenamesinin 7 nci maddesi mucibince satın alma bedelinden mahsubu yapılmış olan ihtiyat, muavenet sandıklarile hususî sermaye ve ikraz ve iane sandığının 31 - XII - 1938 tarihindeki matlub bakiyeleri bu müessesenin işletmesi hakkında yapılacak kanun hükmü dahilinde Hükûmet tarafından temin edilir.

MADDE 4 — Aynen.

MADDE 5 — Bu kanun hükümlerinin icrasına Maliye ve Münakalât vekilleri memurdur.

18 - IV - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>T. F. Sılay</i>	<i>N. Tınaz</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>F. Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V. İk. V. ve G. İ. V. V.	
İnzada bulunmadı	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V. Zr. V. ve Na. V. V.	
<i>Dr. H. Alataş</i>		<i>M. Erkmen</i>
Mu. Mü.	Ti. V.	
<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Erçin</i>	

MADDE 5 — Aynen.

BEYOĞLU - GALATA TÜNEL ŞİRKETİ TESİSATINI SATINALMA MUKAVELENAME

Bir taraftan mukavele metninde kısaca (Hükümet) diye gösterilen ve Nafia vekili ve Afyon Karahisar mebusu Ali Çetinkaya tarafından temsil olunan:

Türkiye Cümhuriyeti Hükümeti

Diğer taraftan mukavele metninde kısaca (Şirket) diye gösterilen ve bu husustaki salâhiyetine istinaden Mühendis M. Henri Spekerel tarafından temsil olunan:

İstanbul mülhakatından Beyoğlu ile Galata beyninde tahtelârz demiryolu Türk Anonim Şirketi arasında aşağıda yazılı hükümler dairesinde mukavele akdedilmiştir.

Hükümete devir ve temlik edilen hak ve mallar

Madde — 1

Hükümetle aralarında hâsıl olan mutabakat üzerine Şirket:

A — Hükümet ile şimdiye kadar akdetmiş olduğu bütün imtiyaz mukavele, şartname ve zeyillerile itilâfnamelerden doğan ve yahud Hükümet tarafından her ne suretle olursa olsun Şirkete verilmiş olan aslı ve ferî bütün imtiyaz hakları ile menfaatlerini;

B — Mülkiyet ve tasarrufu altında bulunan bütün tesisatını; kazan ve makinelerini, hat ve cer kabloları ile birlikte tüneline, bütün müteharrik edevatını, garlarındaki tesisatını, atelyelerini, bilûmum depo ve mağazaları ile bunlarda mevcut kömür, yağ, eski ve yeni her türlü alât, edevat ve malzemesini, her nevi makine ve muayene cihazlarını ve yedek aksamını, her türlü tesisat, müstemilât ve teferruatı dahil olmak üzere Beyoğlundaki Metro hanını ve sair bütün binalarını, gar ve arsalarını, şirkete aid bütün mobilya, mefruşat ve demirbaş eşyasını ve kırtasiye levazımını;

Velhâsıl, bu mukavelede yazılı diğer hükümler mahfuz kalmak üzere Şirketin Türkiyede mevcut menkul ve gayri menkul bütün mal, hak ve menfaatlerini;

Aşağıda yazılı hükümler dairesinde ve 1 kânunusani 1939 tarihinden muteber olmak üzere Hükümete devir ve temlik ve Hükümet dahi bu devir ve temlik kabul etmiştir.

Binaenaleyh işletme muamelâtının 1 kânunusani 1939 tarihinden itibaren vereceği kâr ve zarar Hükümete aid olacaktır.

Hükümet, yukarıda sayılan bütün malların şimdiki hal ve vaziyetlerini bildiğini beyan ve bunların bu hal ve vaziyetleri ile devir ve temlikini kabul etmiştir.

Üçüncü şahıslara karşı haklar ve borçlar

Madde — 2

1 kânunusani 1939 tarihine kadar Şirketin yaptığı bütün akid ve fiillerinden veya sebebiyet verdiği hâdiselerden doğan haklarla borçlar ve mesuliyetler tamamen Şirkete aiddir. Buna mukabil 1 kânunusani 1939 dan sonrakiler Hükümete aiddir.

Ancak 1 kânunusani 1939 tarihinden önce Şirket tarafından yapılarak da hükümleri bu tarihten sonra da sari olan akidler eskisi gibi meri kalacak ve bu akidlerden 1 kânunusani 1939 tarihinden önce doğan hak ve borçlar Şirkete ve bu tarihten sonra doğacak hak ve borçlar dahi Hükümetçe istimal ve ifa olunacaktır. Bu kabil akidlerin mahiyetleriyle âkidlerinin isimlerini gösteren liste bu mukaveleye bağlıdır.

Mezkûr listede yazılı akitler dolayısıyla 1 kânunusani 1939 dan sonraki zamana aid olmak üzere Şirket tarafından peşin olarak tesviye edilmiş paralardan bu tarihten sonraya müteallik kısmı Şirkete tediye edilecektir.

1 kânunusani 1939 tarihinden evvel sipariş edilip de mezkûr tarihe kadar mağazaya girmemiş malların bedellerine mukabil Şirketin 1 kânunusani 1939 dan evvel ödemiş olduğu paralar (1938 senesi bilânçosunda iptidai tesisat veya levazım ve mevcudat hesablarına geçirilmemiş olmak kaydı ile) Hükü-

met tarafından Şirkete ödeneceği gibi bakiyesi de aynı kayidle bayilere yine Hükûmetçe tediye edilecektir.

1 kânunusani 1939 tarihinden önce mağazaya girmiş ve yukarıki fıkrada yazılı hesablara kaydedilmiş bulunan malların bedeli Şirket tarafından ödenecektir.

İşletmenin temini için 1 kânunusani 1939 tarihinden itibaren Şirketçe yapılmış olan akitler, olduğu gibi Hükûmet tarafından ifa edilecektir.

Teslim edilecek evrak ve vesikalar

Madde — 3

Şirket, mevcut veya yapılması mutasavver bütün tesisatına aid plân, proje ve etüdüleri ve fennî evrakı, gayrimenkullerine aid tasarruf vesikalarını, işletme işlerine aid her türlü evrak ve istatistikleri ve grafikleri ve tarife etüdlerini Şirket muhasebe, kasa, mağaza, demirbaş eşya defterleri gibi esas ve muavin defterlerini (hem Türkçe hem Fransızca tutulan defterlerin yalnız Türkçeleri teslim edilecektir). Malzeme siparişine aid dosyaları, bilânço defterleriyle anekslerini, şebekeye müteallik fotoğraf ve haritaları, memurlara ve müstahdemlere aid sicil dosyalarını ve dokümanlarını, (2) nci madde mucibince Hükûmete intikal edecek akidlere müteallik dosyaları Hükûmete teslim edecektir. Münhasıran Şirketi alâkadar eden vesikalar ve bu meyanda Hissedarlar umumî heyetlerine aid evrak ve defterler ve derdest vergi ihtilâflarına ve davalara aid bulunan dosyalar Şirketçe muhafaza edilecektir.

Her iki taraf, diğerinde kalan eski ve yeni evrak ve vesaiki lüzumu halinde tedkik etmek ve icabında musaddak suretlerini bırakmak şartile asıllarını almak hakkını muhafaza eder.

Ticaret kanununun (75) nci maddesi mucibince Hükûmete teslim edilen mecburî ticaret defterlerinin on beş sene muhafaza edilmesi hakkındaki vecibe Hükûmetçe ifa edilecektir.

Malların tesçili

Madde — 4

Birinci madde ile Hükûmete devir ve temlik edilen gayri menkullerin ve icab eden menkullerin tapu, kadastro ve diğer dairelerde kayid ve tesçilleri muamelesinin icrası Hükûmetçe temin olunacaktır.

Şirket, gayrimenkullerin Hükûmet uhdesine devir ve ferağı için Hükûmetin göstereceği bir veya bir kaç şahıs adına tapuca tesçile elverişli olacak şekilde bir vekâletname vermekle bu husustaki taahhüdünü ifa etmiş sayılacaktır.

Şirkete aid arsalar üzerine yapılmış olan binaların tapuda kayidleri icra edilmemiş ise bu kayidlerin ikmalî için yapılacak muamele ve masraflar Hükûmetçe ifa edilecektir.

Resim, vergi ve masraflar

Madde — 5

Bu mukavele mucibince Hükûmete devredilen bilûmum malların devir ve ferağı için yapılması icab eden masraflarla harçlar ve damga resimleri ve Evkafa aid taviz bedelleri ve bu mukavelenin icrasına taallük eden muamelelerin tâbi bulunduğu bütün resim ve vergiler ve gerek bu mukavelenin gerekse bunun hükümlerine göre verilecek makbuzların tâbi bulunduğu damga resimleri Hükûmete aiddir.

Bu mukaveleye göre Şirkete aid bulunan mebalîğ tasfiye sonuna kadar her türlü vergilerden muaf olacaktır.

Şirketin tasfiyesi ve bunun için yapılacak tesçil ve diğer muameleler hiç bir vergi ve resimle mükellef tutulmayacaktır.

Şirketin memur ve müstahdemleri

Madde — 6

Umum müdür ile muavini müstesna olmak üzere Şirketin filî devir tarihi olan 1 mart 1939 tarihinde mevcut bütün memur ve işçileri Hükûmete intikal edecektir.

Şirket, 31 kânunuevvel 1938 tarihinde (9 402,12) dokuz bin dört yüz iki lira on iki kuruş tutan ihtiyat sandıkları ve (9 345,39) dokuz bin üç yüz kırk beş lira otuz dokuz kuruş tutan muavenet sandıkları ve (6 298,30) altı biniki yüz doksan sekiz lira otuz kuruş tutan Hususî sermaye mevcudu ile İkraz ve iane sandığı bakiyesinin (yani bu sandığın sermayesi ile sandık tarafından müstahdemlere ikraz olunan mebalîğ arasındaki farkın) baliği olan (53,69) elli üç lira altmış dokuz kuruşu Hükûmete teslim edecektir.

Ancak yukarıda zikrolunan sandıkların 31 kânunuevvel 1938 tarihinde mevcudlarının tesbitinde hata veya nişyan dolayısıyla bir fazla veya noksan bulunduğu tahakkuk ederse, bu fazla veya noksan Şirketin matlûb veya zimmetine kaydedilecektir.

Buna mukabil, Şirketin memur ve işçilerine karşı gerek kanun hükümlerinden ve gerek iş akidlerinden doğan her türlü taahhüd ve vecibeleri Hükûmete intikal etmiş olacak ve bu sebeble Şirket, her ne nam ile olursa olsun hiç bir tazminat vermeğe mecbur olmayacaktır.

Şirketin 1 - I - 1939 tarihinden evvel memur ve müstahdemlerine yukarıda yazılı sandıklar muamelelâtı haricinde vermiş olduğu avanslar, her bir avansın tâbî bulunduğu tahrirî şartlar dahilinde Hükûmetçe Şirket hesabına tahsil edilecektir.

Ancak tahsil edilemeyen paralar için Hükûmet takibat yapmayacağı gibi tahsilât işinden dolayı da bir mesuliyet kabul etmeyecektir. Şirket bu alacaklarını takibde muhtardır.

Şirket, memur ve müstahdemlerinden almış olduğu kefalet paraları ile sair her türlü teminatı, sahiblerinin isim ve hüviyetlerini havi listeleri ile birlikte 1 mart 1939 tarihinde Hükûmete teslim edecektir.

Satın alma bedeli

Madde — 7

Hükûmet, imtiyazın mubayyası ve işbu mukavelename mucibince Şirket tarafından devir ve temlik olunan mallarla hakların ve menfaatlerin bedeli olmak üzere Şirkete (175 000) yüz yetmiş beş bin liralık bir meblâğ tediye etmeği taahhüd eder. Bu meblâğdan (6) ncı maddede bahsi geçen dört sandığın mevcudu olan (25 099,50) yirmi beş bin doksan dokuz lira elli kuruş tenzil edilecek ve (149 900,50) yüz kırk dokuz bin dokuz yüz elli kuruşluk bakiye, 1 mart 1939 tarihinden itibaren yüzde beş faizinin ilâvesile işbu mukaveleyi tasdik eden kanunun Resmî gazetede neşri tarihinden itibaren 15 gün zarfında Şirket hesabına olarak İstanbulda Osmanlı bankasına yatırılacaktır.

Hükûmet, bu meblâğı yatırmakla Şirketin hissedarlarına karşı mubayaa bedelinden doğan her türlü vecibe ve mesuliyetten beri olacaktır.

Müteferrik hükümler

Devir ve temlikten hariç kalanlar

Madde — 8

Şirketin 31 kânunuevvel 1938 tarihinde gerek kasalarında ve gerek bankalarda mevcut paralarile cüzdanını teşkil eden esham ve kıymetler ve alelittlak tahakkuk etmiş ve edecek alacakları tamamen Şirketin malı olarak olacaktır.

İbra

Madde — 9

Hükûmet ve Şirket şimdiye kadar aktedilmiş olan bütün imtiyaz mukavele, şartname ve zeyilleri ile itilâfnameler ve Şirkete tebliğ edilmiş olan her türlü kararlar mucibince birbirlerine karşı haiz oldukları bütün hak ve vecibelerle 1 kânunusani 1939 tarihinden evvelki zamana aid (vergi ve resme - Şirketin belediyeye ve imtiyaz mukavelename ve şartnameleri mucibince vilâyet Hususî idaresine vermekle mükellef bulunduğu vergi ve resimler hariç - müteallik her türlü mükellefiyet ve mesuliyetler de dahil olduğu halde) her türlü iddia ve mutalebelerden birbirlerinin zimmetlerini işbu mukavele hükümleri mahfuz kalmak kaydile, müteakiben ibra etmişlerdir.

Şu kadar ki, Şirketin gümrüklere ve mahkemelere ve sureti umumiyede sair daire ve makamlara para teminatı veya teminat mektubu suretile yaptığı tevdiattan mütevellid alacakları ve vergi ihtilâflarına aid 8 şubat 1939 tarihli Şirket mektubunun ilişiği listede mukayyed vergilere mahsuben Şirket tarafından aynı listede tediye edilmiş olduğu gösterilen mebalig ile İstanbul Elektrik işleri umum müdürlüğüne olan borçları bu ibradan harihtir.

Ancak, Şirketin 31 kânunuevvel 1938 tarihinde «İlk tesisat» ve «Malzeme ve mevcudat» hesaplarına geçirilmiş olan tesisat bedelleri ile gümrüklerdeki depozitolardan mütevellid matlubatı istemeğe hakkı olmayacaktır.

Tesisatın Hükûmete filen devir ve teslimi

Madde — 10

Şirketin birinci maddede yazılı bütün tesisatının Hükûmete devir ve teslimi muamelesine bu mukavelenin imzası tarihinde başlanacak ve bu muamele 1 mart 1939 tarihinde ikmal edilerek bu tarihte işletme filen Hükûmete geçmiş olacaktır.

Devir ve tesellüm muamelesi, Hükûmet ve Şirket tarafından intihab olunacak muhtelit bir heyet marifetile yapılacaktır.

Mukavelenin tasdiki

Madde — 11

Bu mukavele, bir taraftan Hükûmetçe Büyük Millet Meclisi ve diğer taraftan Şirketçe hissedarlar umumî heyetinin tasdikine arz edilecek ve neticesi her iki tarafça diğerine alelûsul tebliğ olacaktır.

Mukavelenin müteber nevi

Madde — 12

Bu mukavele, Türkçe ve Fransızca olarak 8 şubat 1939 tarihinde imza ve teati edilmiştir. İtilâf vukuunda Türkçe metin müteberdir.

A. Çetinkaya

H. Speciael

*Istanbul mülhakatından Beyoğlu ile
Galata beyninde tahtelarz
demiryolu
Türk Anonim Şirketi*

Lef No. 1

Ankara 8 şubat 1939

Nafia vekâletine

Ankara

Bu günkü tarihle imza edilen mukaveleye atfen Hükûmete ve Şirkete aid olacak mebalîğ hesabının aşağıdaki şekilde tanzim edilmesini teklif ile mubahiyim.

1939 senesi 28 şubatında aşağıdaki mevaddır ihtiva eden ilk bir hesap tanzim edilecektir.

A — Şirketin matlûbunda:

1 — 31 kânunuevvel 1938 tarihindeki kasa ve banka mevcudlarile cüzdandan koparılmış kuponlar. (Banka mevcudlarına 1 kânunusani den 28 şubat 1939 tarihine kadarki banka faizleri ilâve edilecek ve koparılmış olan kuponlarda da tahsilleri gününden 28 şubat 1939 a kadarki banka faizleri ilâve edilecektir).

2 — Hükûmet ile bu günkü trihle akdedilen işbumukavelenin 2 nei maddesine tevfi kan Şirkete aid olan mebalîğ;

3 — 1 kânunusani 1939 dan evvele aid olub mezkûr tarihten evvel kasa veya banka hesabına geçirilmemiş olan işletme hasılatı;

4 — 1 kânunusani 1939 - 28 şubat 1939 tarihleri arasındaki müddet zarfında tahsil edilib mukavelenin 6 ve 8 nei maddeleri mucibince her ne nam ile olursa olsun Şirkete aid bulunan diğ er her nevi mebalîğ;

5 — 1 kânunusani 1939 tarihinden sonra akdeylediğ i istikrazlar üzerinden yapmış olduğ u tahsilât için Şirketin borçlu bulunduğ u mebalîğ;

6 — Ecnebi müstahdemlerin tasfiyesi ve kânunusani - şubat 1939 aylarının kârına mukabil (3 000) üç bin liralık bir meblâğ;

B — Şirketin zimmetinde:

1 — 1 kânunusani 1939 tarihinden evvel satılmış olub mezkûr tarihte henüz kullanılmamış olan jötonlar ve abonman karneleri kuponları bedelinden, bunlara aid belediye aidatı tenzîl edildikten sonra kalan kısmı;

2 — Şirket müstahdemini tarafından tevdi edilen teminat;

3 — Mezkûr mukavelenin 2 nei maddesi mucibince Şirkete terettüp eden 1 kânunusani 1939 dan evvelki vecibelerden dolayı 1 kânunusani ile 28 şubat 1939 arasında yapılan tediyat;

4 — 1 kânunusani 1939 dan sonra ikraz edilen mebalîğ için Şirketin alacaklı bulunduğ u mebalîğ;

5 — 1 kânunusani 1939 tarihindenberi işletme hesabına geçirilip geçen işletme seneleri hesablarına nazaran cidden fevkalâde bir mahiyet arz eden masraflar ve bu meyanda mubayaa müzakerelerile muvazzaf mümessillerin seyahat ve ikamet masrafları gibi Hükûmetçe deruhde edilmesi lâzım gelmediğ i aş i-kâr olan masraflar.

Nafia vekâleti ile bilittifak tanzim olunacak bu hesabd an Şirket lehine tahassül edecek bakiye Şirket tarafından 28 şubat 1939 tarihindeki kasa ve banka mevcudlarından alacak ve geriye kalan miktar Hükûmete devredilecektir.

Bu hesaba girmemiş olan ve mukavele mucibince Şirkete veya Hükûmete aid bulunan paralar için her ay nihayetinde bilittifak bir hesap cedveli tanzim edilecek ve bu cedvel mucibince tahakkuk edecek meblâğ lar borçlu tarafca (30) otuz gün zarfında tediye edilecektir.

Bununla beraber şubat ayı nihayetinde kendisine aid bulunacak olan paralara mahsuben Şirketin şubat ayı içinde (50 000) elli bin liralık bir meblâğ almağ a hakkı olacaktır.

**Şirket mümessili
Special**

Lef No. 2

Ankara, 8 şubat 1939

İstanbul mülhakatından Beyoğlu ile Galata beyinde tahtelârz demiryolu Türk anonim şirketine

Hükûmete ve Şirkete aid mebalîğ hesablarımın sureti tanzimine mütedair bu günkü tarihli mektubunuzu alrb mündericatrı ile mutabık bulunduğumu beyan eylerim.

Nafia vekili
Ali Çetinkaya

I. Meri sigorta mukaveleleri

Beyan	Âkidler	Müddet	Meblâğ	Tarih	Mülâhazat
İlk tesisat, bina, mağaza, alât ve edevat envanteri ve mobilyamızın yangına karşı sigortası. Beş senelik tediye olunan prim 1 891,92 lira.	Umum sigorta şirketi	1 - I - 1938 den 31 - XII - 1942 ye kadar Beş sene	1938 de sigortaya edilen sermaye Lstg. 63 890,—	23 - X - 1937	Sigorta edilen sermaye, senelik envanterlere göre her sene tebdil olunur. Poliçe işlememiş primler, hissei mütenasibe üzerinden iade edilmek suretile her zaman kabili fesihdir.
Deniz sigortası.	İttihadı milli	1 sene	—	1/1 den 31 - XII - 1938 e kadar	89 numaralı abouman poliçesine göre
Mesuliyeti maliye tehlikelerine karşı (birinci yangın) sigortası. Tediye edilen senelik prim 60 lira.	Union de Paris	13 - V - 1938 den 13-V-1939a kadar	Sigorta edilen sermaye. 100 000 lira.	29 - IV - 1933 tarafeynce üç ay evvelden taahhüdü mektubla ihbar edilmedikçe zmnî muvafakat suretile kabili teccid.	Bu sigorta, Türk anonim elektrik, İstanbul Tramvay, Tünel, Satgazel, Tesisatı elektrikiye Türk anonim şirketleri adma akdedilmiştir.
Keza (ikinci yangın) tediye edilen senelik prim, birinci yangına dahil.	Union de Paris	Keza	Sigorta edilen sermaye. 100 000 lira.	Keza	Keza.

II. Muhtelif müteahhidler

Santralın ve otomatik telefon cihazlarının daimî bakımı.	Frantz Hönnig	Gayri muayyen	Her ay tediye olunacak 133,50 lira	31 - I - 1938	H. Önnige tediye olunan aylık meblâğ şu nisbet dahilinde taksim edilmiştir:
Kazan dairesinin küllerinin kaldırılması.	İsmail Hakki	»	40,— lira	24 - IV - 1930	2/3 Elektrik şirketi
Metro han başlıca cephelerinin temizlenmesi.	O. Bubiç	»	20,— lira	29 - VI - 1933	1/3 Tramvay şirketi

Beyanı	Âkidler	Müddet	Meblâğ	Tarih	Mülâhazat
III. Su için mukaveleler					
Metro han abonmanı (iki sayıçımın senelik kirası 35,84 lira.)	İstanbul Türk anonim su şirketi	Bir sene	166,35 lira	1 - X - 1934	Sayıç kiralari ile tezayüd eden faturalari ve 430 liraya baliğ olan, yani senede 1 720,— lirayı bulan (yuvarlak hesap) fazla mikdarları üç ayda bir tediye eyleriz.
Galata garı (sayıçımın senelik kirası 12 lira).	Keza	Bir sene	4,05 lira	28 - I - 1921	
Beyoğlu garı (sayıçımın senelik kirası 6,24 lira).	Keza	Bir sene	255,90 lira	1 - X - 1934	

IV. Kira

Mahal	Mal sahipleri	Senelik kira	Müddeti	Kiranın başlangıcı
Beyoğlu, Tünel meydanı (makinalar mahalli).	Baron d'Erlanger	1 200,— lira	1 sene	1 ilk teşrin
Galatada Değirmenciyan hanında 18 numaralı mağaza.	Satie	470,— lira	1 sene	1 eylül
Tramvay şirketine kiralanmış 2, 4, 6 numaralı mağazalar.	Tünel şirketi	900,— lira	1 sene	15 nisan
Ali Hıfzı Şar ve Alber İzrael tarafından iki gara ve tünel arabalarına ilân konması.	» »	1 710,— lira	2 sene ve 3 ay	1 - X - 1938 den 31 - XII - 1940 a kadar.

Hâşiyeye : Hükümet, işbu listeye yanlışlıkla veya unutulmak suretile dercedilmemiş bulunan mukavele ve taahhüdlere, 2 nci madde ahkâmına tevfikân bunlardan mütevellid bütün hak ve vecibelerile beraber kabul etmek veya reddeylemek hakkını muhafaza eder.

Kabul etmediği takdirde Hükümet bunlardan tevellüd eden bütün menfaatlerden sarfınazar eder.

1 - I - 1939 dan evvel piyasaya verilen ve 31 - XII - 1938 tarihinde kıymetleri mahsub edilmeyen siparişler

Balzemenin cinsi	Sipariş No. sı	Tarih	Müteahhid	Tutarı lira	Kısmen ödenen lira	Mahsubu	Ödenmesi icab eden lira	Teslim edilen miktar	Son teslim tarihi	Mülâhazat
Silindir yağı (Kg)	18	5-4-1938	Sokoni Vakum Oil Cy.	140,—	105,84	Mağaza [1]	34,20	756	13-8-1938	
Motör yağı	78	14-11-1938	Ziyavopulu	172,50	72,68	»	99,82	632 Kg.	12-12-1938	
Ampul	88	8-12-1938	Satie	35,26		»	35,26			
Levazım servisi tarafından peşin para ile yapılan muhtelif mubayaat	—	—	—	36,—		»	36,—			

[1] Mağazaya giriş tarihi 20 - XII - 1938, müteahhide ödenmemiş olan 53,34 lira kıymetinde 381 kilogram. (137 kilo fazla verilmiştir.

1 — Mahsubu sütununda boş bırakılan kısımlar Hükûmetçe ödenecektir.

2 — Mahsubu sütununda «mağaza» ve «kısmen ödenen» sütununda bir meblâğ yazılı ise bu meblâğ Şirketçe 31 - XII - 1938 tarihindeki «levazım ve mevcudat» hesabına geçirilmiş olduğundan ancak bakiyesi Hükûmetçe ifa edilecektir.

3 — Mahsubu sütununda «mağaza», «büro levazımı», «işletme E» işaretleri bulunan ve aynı zamanda «kısmen ödenen» sütununda bir meblâğı ihtiva etmeyen kısımlar için Hükûmetçe ne Şirkete ne de bayilere her hangi bir meblâğ ödenmiyecektir.

*Istanbul mülhakatından Beyoğlu ile
Galata beyninde tahtelârz
demiryolu
Türk anonim şirketi*

Lef No. 5

Ankara, 8 şubat 1939

Nafia vekletine

Ankara

Bugün Hükûmet ile İstanbul mülhakatından Beyoğlu ile Galata beyninde tahtelârz demiryolu Türk anonim Şirketi arasında imza edilen mubayaa mukavelesine atfen, eylevm muhtelif kaza mercileri huzurunda bulunan ve Şirketi aflâkadar eden vergi ve resim dava ve ihtilâflarının cedvelini ilişik olarak leffen takdim eder ve mukavelenin 9 neu maddesi mucibince Şirketin mezkûr cedvelde yazılı vergi ve resim dava ve ihtilâflarından ibra edilmiş olup cedvelde yazılı olmayan dava ve ihtilâfların Şirketin uhdesinde kaldığını ve ancak 1 kânunusani 1939 dan evvele aid zaman için Şirketten vergi ve resim namile yeniden hiç bir şey istenilmemesi mukarrer bulunduğunu arzeylerim.

Şirket mümessili
Speciael

Istanbul Tünel şirketi vergi ihtilâfına dair cedvedir

<u>Vergi taleb eden daire</u>	<u>Verginin nevi</u>	<u>Verginin sebebi</u>	<u>Mikdarı Lira</u>	<u>Bulunduğu vaziyet</u>
Kulekapı şubesi	Kazanç, buhran ve muvazene	1932 senesinde memurlara tatbik edilen tenzilâtlı tarife	8 143,10	İtiraz komisyonunda 27 - VI - 1936 tarih ve 68 No. ile
Kulekapı şubesi	Kazanç, buhran ve muvazene	1933 senesinde memurlara tatbik edilen tenzilâtlı tarife	16 591,80	İtiraz komisyonunda 22 - VI - 1937 tarih ve 74 No. ile
Kulekapı şubesi	Kazanç, buhran ve muvazene	1934 senesinde memurlara tatbik edilen tenzilâtlı tarife	9 103,52	İtiraz komisyonunda 26 - IV - 1938 tarih ve 81 No. ile
Kulekapı şubesi	Kazanç, buhran ve muvazene ve hava koruma	1935 senesinde memurlara tatbik edilen tenzilâtlı tarife	14 413,12	İtiraz komisyonunda 26 - IV - 1938 tarih ve 82 No. ile
Galata belediye şubesi	Buhran vergisi	Tünel makine ve arabalarına 1933-1937 seneleri için tarh edilmiştir.	13 004,40	Temyiz komisyonunca itirazımızın reddi üzerine Devlet şûrasına müracaat edildi.

Vergi talep eden daire	Verginin nevi	Verginin sebebi	Mikdarı Lira	vaziyet Bulunduğu
Kulekapı Maliye şubesi	Kazanç ve buh- ran	1933 senesinde şirketin safi kârı 19 577,40 lira ol- duğu iddia edil- miştir.	1 186,36	Temyiz komisyo- nuna müracaat edildi. No. 150 ve 21 - XII-1937 tarihile
Kulekapı Maliye şubesi	Kazanç ve buh- ran	1934 senesi sigor- ta ve sair masraf- ları vergi matra- hı addedilmiştir.	10 819,52	24 - VI - 1936 ta- rih ve 67 No. ile itiraz komisyo- nundadır.
Galata belediye şubesi	Bina vergisi	1933 - 1937 sene- lerine aid olmak üzere Tünel ara- balarile müstemi- lâtma tarh olu- nan vergi	30 510,95	İstinaf komisyo- nundan sonra 122 No. ve 16 - VII - 1938 tarih ile Devlet şûrasına müracaat edildi..
Galata Beledi- ye şubesi	Bina, buhran ve tanzifat	1931 - 1932 ve 1933 senesi için	26 716,51	Bu tarhiyat hak- kında Devlet şû- rasında tehiri ic- ra kararı alndı.
Kulekapı Mali- ye şubesi	Kazanç ve buh- ran	1932 senesi için tarh olunan bu vergiyi temyiz - komisyonu ter - kin eylemiştir.	8 091,34	Şubeye tediyeye ettiğimiz bu pa- ranın yarısının iadesi için Def- terdarlıktan e- mir bekleniyor.
Kulekapı mali- ye şubesi	Kazanç ve buh- ran	1931 senesi ver- gileri kesilmedi- ği iddia olunan küçük vezne te- diyatı için tarhi- yat.	1 501,84 ve 13 180,08	İtiraz komisyo- nunda 28/6/35 tarihli itirazımız
Galatasaray Maliye şubesi	Asgarî vergi	Kanun No. 2729 937	10 600,08 ve	14/12/38 tarih ve 206 No. ile İtiraz komisyo- nuna gidildi.
Galatasaray Maliye şubesi	Asgarî vergi	Kanun No. 2729 938	10 888,08	14/12/38 tarih ve 207 No. ile itiraz komisyo- nuna gidildi.
Kulekapı şubesi	Asgarî vergi	Kanun No. 2729 935	8 721,99	14/12/38 tarih ve 211 No. ile İtiraz komisyo- nuna gidildi.

Vergi talep eden daire	Verginin nevi	Verginin sebebi	Mikdarı Lira	Bulunduğu vaziyet
Kulekapı şubesi	Asgarî vergi	Kanun No. 2729 936	8 575,26	19/12/38 tarih ve 212 No. ile İtiraz komisyonuna gidildi.
Pul müdüriyeti Şirketin noksan pul ilsak ettiğini iddia ile 48.44 liranın tediyesini talep etmekte ve ihtilâf Sultan Ahmed sulh mahkemesinde görülmektedir.				
İstanbul Belediyesi Beyoğlu tahakkuk Başmüdürlüğü	Bina vergisi	Çift hat ve marakalar 931 - 38	seneliği Lira 424,80	İtiraz ediyoruz İtiraz ediyoruz
İstanbul belediyesi Beyoğlu tahakkuk başmüdürlüğü	Bina vergisi	Tünel dehlizi 1931 - 38	Seneliği Lira : 1003,20	İtiraz ediyoruz.
Galatasaray maliye şubesi	İkmalen asgarî kazanç	Ray ve Tünel iradı üzerinden 1937 senesi	Kazanç 10.450 buhran 2.090	11 - 1 - 1939 da alınmıştır. İtiraz edilecektir.
Galatasaray maliye şubesi	İkmalen asgarî kazanç	Ray ve Tünel iradı üzerinden 1938 senesi	10.450 kazanç 2.090 buhran	11 - 1 - 1939 da alınmıştır. İtiraz edilecektir.
Kulekapı şubesi .	Kazanç, buhran, muvazene, hava korumu vergileri.	1933 - 1936 senelerinde Satgazel Şirketinin Tünel şirketi memurlarına verdiği tenzilâtlı kok kömürü ve havagazı .	152,57	Temyiz komisyonuna müracaat ediyoruz.
Kulekapı şubesi .	Kazanç, buhran, muvazene, hava korumu vergileri.	1933 senesinde Elektrik şirketinin Tünel şirketi memurlarına verdiği tenzilâtlı elektrik.	477,24	Temyiz komisyonuna müracaat ediyoruz.
Kulekapı şubesi .	Yüzde 8 nisbetinde ikmalen tarhiyat.	1935 senesi Tünel dehliz ve demiryolu ve marakaları için ikmalen .	8.704,—	İtiraz ediyoruz
Kulekapı şubesi .	Yüzde 8 nisbetinde ikmalen tarhiyat	1936 senesi tünel dehliz ve demiryolu ve marakaları için ikmalen .	8.704,—	İtiraz ediyoruz.

*Istanbul mülhakatından Beyoğlu ile
Galata beyninde tahtelaz
demiryolu
Türk Anonim Şirketi*

Lef No. 6

Ankara, 8 şubat 1939

Nafia vekâletine

Ankara

Şirketimize aid olub Hükûmete devri icab eden arsa ve binaların bir cedvelini ilişik olarak takdim eder ve Şirkete aid arsa ve binalardan herhangi biri nişyan neticesi olarak mezkûr cedvelde zikredilmemiş ise bunları dahi bilâhare devretmek hususunda tamamen mutabık olduğumuzu arz ederim.

Bundan başka, her ikisi de Galata garma mülâsık bulunan Brükselde mukim Bay Heineman'ın mutasarrıf bulunduğu Heineman Hanı ile tesisatı elektrikiye Türk Anonim Şirketinin mutasarrıf bulunduğu Değirmenciyan Hanını Hükûmet tarafından hiç bir bedel tediyesine mahal olmaksızın Hükûmet namına ipotek ve hacizden - Elektrik İşleri Umum müdürlüğü ve Tramvay ve Tünel Şirketleri ve 31 kânunuevvel 1939 tarihinde müddeti hitam bulacak olan bir camcı ile mevcut kira akidlerinden gayri icardan âri olarak devir ve ferağ ettrimeği taahhüd eylediğimi beyan ederim.

Bu hususun ifası için Bay Heineman ve tesisatı Elektrikiye Türk Anonim Şirketi hemen ve her halde satılma mukavelesinin Büyük Millet Meclisinin tasdikına arzedilmesinden evvel, Hükûmet tarafından tayin buyurulacak zat namına hükmü, satılma mukavelesini tasdik edecek kanunun kabulünden sonra cari olacak bir vekâletname verecektir. Hükûmet tayin edeceği vekili her zaman tebdil etmek hakkını muhafaza eyler.

Bu gün akdedilmiş olan satılma mukavelesinin 4 ve 5 nei maddeleri hükümleri bu binaların devir ve ferağı için de aynen tatbik edilecektir.

Bundan başka, Tesisatı Elektrikiye Türk Anonim Şirketinin kezalik Galata garma mülâsık Lazaro Franko Hanının (sabık İzzet Paşa) 5/6 hissesinin satış bedelini (satılma mukavelesini tasdik eden kanunun kabulü akabinde) Tesisatı Elektrikiye Türk Anonim Şirketinin tamamen Hükûmete tevdi edeceğini taahhüd eder ve bu bedelin Tesisatı Elektrikiye Türk Anonim Şirketinin kendi üzerine almış olduğu (675) altı yüz yetmiş beş liralık masrafın tediyesinden sonra safi olarak (28 525) yirmi sekiz bin beş yüz yirmi beş lira olduğunu beyan eylerim.

Bu safi bedel, Satie Şirketinin satış bedeline mukabil aldığı bonolardan henüz vâdesi gelmemiş olanlarının Hükûmete temlik ve tevdi ve farkının nakden tesviyesi suretile ödenecektir.

Mezkûr bonoların teminatı olarak Satie lehine tesis edilmiş olan ipoteğin masarifi Hükûmete aid olmak üzere Hükûmet namına devrini de taahhüd ederim.

Bu hususların ifası için Satie tarafından «Heineman» ve «Değirmenciyan» Hanlarının devri için tayin edilen aynı şartlar dahilinde bir vekâletname tevdi edilecektir.

Derin saygılarının kabul buyurulmasını rica ederim.

*Istanbul Tünel Şirketi mümessili
Speciael*

Haşiyeye — Heineman Hanı ile Değirmenciyan Hanı kiraları 1 kânunusani 1939 tarihinden itibaren Hükûmete aid olacaktır.

Speciael

«Satie Şirketi, yanlışlıkla gösterilmiş olduğu gibi Lazzaro Franko hanının, 5/6 sma değil ancak 3/4 üne sahip olduğundan, Şirket Murahhası Bay H. Speciael, 28 şubat 1939 tarihinde bu yanlışlığın tasvihi için yüksek Nafia vekâletine aşağıdaki tezkereyi takdim eylemiştir.»

Brüksel, 28 şubat 1939.

Nafia vekâleti Yüksek Makamına

Ankara

İstanbul mülhakatından Galata ile Beyoğlu beyinde Tahtelârz Demiryolu Türk Anonim Şirketi satın alma mukavelesinin 6 numaralı ilişğinde şöyle denilmektedir.

« Bundan başka Tesisatı Elektrikiye Türk Anonim Şirketinin keza Galata garına mülâsık Lazzaro Franko hanının (sabık İzzet Paşa) 5/6 hissesinin satış bedelinin (satın alma mukavelesini tasdik eden kanunun kabulü akabinde) Tesisatı Elektrikiye Türk Anonim Şirketinin tamamen Hükmete tevdi edeceğini taahhüd eder ve bu bedelin Tesisatı Elektrikiye Türk Anonim Şirketinin kendi üzerine almış olduğu 675 liralık masrafını tediyesinden sonra safi olarak 28 525 lira olduğunu beyan eyerim».

Ancak, Satienin safi (28 525) lira fiatla muvafakat ettiği satış binanın, 6 numaralı ilişikte zikredildiği veçhile 5/6 hissesine şamil olmadığını ve olamayacağını, fakat sadece Satienin tasarruf ettiği 3/4 hissesine aid bulunduğunu anlıyorum.

Keyfiyetin tevsiki zmnında ilişik olarak :

- 1) Devir ve ferağdan sonra mutasarrıf namına tanzim edilmiş olan tapu senedinin fotoğrafisini;
- 2) Fiatın tediyesine teminat olarak Satie lehine muvafakat edilmiş olan ipotek senedinin fotoğrafisini takdim eyerim.

Alelâde maddî bir hata mevzubahs olduğu cihetle, başkaca bir muamele ifasına lüzum kalmadan 6 numaralı ilişikte yazılı 5/6 kaydının 3/4 olarak tashihiine muvafakat buyurulacağını ümid eyerim.

Bu takdirde, keyfiyetin tekidini ve Yüksek vekâletinizde bulunan mukaveledenamenin türkçe ve fransızca metinlerinde icab eden tashihatın icrasına müsaade buyurulmasını istirham ile Şirket tarafından da aynı şekilde hareket olunacağını arz ederim.

Derin saygılarımı sunarım.

İstanbul mülhakatından Beyoğlu ile Galata beyinde tahtelârz demiryolu Türk anonim şirketi mümessili:

İmza: H. Speciael

T. C.

Nafia Vekâleti

Nafia Şirket ve Müesseseleri Umum Müdürlüğü

Sayı :1228

6 - III - 1939

Hali tasfiyede Tünel Şirketi Müdüriyetine

İstanbul

28 şubat 1939 tarih ve 2 numaralı yazı karşılığıdır :

Şirketinizin satınalma mukavelesine bağlı mektubda Galatada gar binasına mülâsık ve Hükûmete devri taahhüd edilen sabık İzzetpaşa ve halen Lazzaro Franko hanı namı ile tesmiye edilen hanım tesisatı elektrikiye şirketi uhdesinde olan hissenin 5/6 olmayıp 3/4 olduğu hakkında ki mektubunuzu aldık.

Mukavele merbutatından olan mevzubahs mektubda her hangi bir tadil ve tashih muamelesini yapmağı muvafık görmemekteyiz. Ancak, mektubunuzda bildirdiğiniz ve Hükûmete devri

icab eden mezkûr hanım 5/6 olmayıp 3/4 hisse olduğunu kaydeder ve taahhüd edilen bedele hâlel gelmemek kaydile mektubunuzu mukaveleye raptetmekle iktifayı muvafık bulduğumuzu saygılırlarla bildiririm.

E. İ.

N. Köstem

**Nafia Vekili
A. Çetinkaya**

Lef No. 6

Istanbul Tünel Şirketi

Şirketin tasarruf ettiği emlak, arazi ve binular cedveli

Beyanı	Sened mikdarı	No. rası	tarihi	Nevi
Metro Han (bir sened)	1	2-2 Mükerrer 4-6	31.8.1321/1905	Vakıf
Galata Garı (17 sened)	1	8-10	9.2.1321/1905	»
	4	4-6-15	13.9.1313/1897	»
	4	No. rasız	22.9.1313/1897	»
	2	No. rasız	22.9.1313/1897	»
	4	18-20	22.9.1313/1897	»
	1	1	22.9.1313/1897	»
	1	No. rasız	22.9.1313/1897	»
	17			
Beyoğlunda makinelere mahalli (bir sened)	1	No. rasız	21.10.1321/1905	Vakıf

*Istanbul mülhakatından Beyoğlu ile
Galata beyninde tahtelâz
demiryolu
Türk Anonim Şirketi*

Lef No. 7

Ankara 8 şubat 1939

Nafia vekâletine

Ankara

Istanbul mülhakatından Beyoğlu ile Galata beyninde tahtelâz demiryolu Türk Anonim Şirketinin Tünel arabalarında bulunan ve aranılmamış olan eşyayı bunlara müteallik defterler ile birlikte kanun hükümlerine tevfikân muhafaza olunmak üzere Hükûmete devir ve teslim edeceğini arz ederim.

**Şirket mümessili
Speciael**

*Istanbul mülhakatından Beyoğlu ile
Galata beyninde tahtelanz
demiryolu
Türk anonim şirketi*

Lef No. 8

Ankara, 8 şubat 1939

Nafia vekâletine

Ankara

Şirketin bazı memurları ile ücretli müstahdemlerine verilen tekaüd maaşları meselesini yüksek makamınıza aşağıda arz etmeğe iktisar ederim.

Grev hâdiseleri üzerine Şirket ile müstahdemler arasında 2 şubat 1921 tarihinde tahassül eden anlaşmada bir tekaüd veya ihtiyat sandığının tesis edilmesi takarrür etmiştir.

Bir İhtiyat ve muavenet sandığı tesisi netice itibarile tercih edilerek bu sandık, hem ücretli müstahdemlerin hem de maaşlı memurların lehine olarak 1922 tarihinde tesis edilmiştir.

Bu sebeble, memur ve müstahdemlerin hakları bu sandıkların nizamnamelerinden mütevellid haklarla mukayyed olduğundan tekaüde hiç bir hak ihraz etmiş değildir.

Bu husus mezkûr nizamnamenin 11 nci maddesinin 2 nci fıkrasında tasrih edilmiş bulunmaktadır.

Bununla beraber, sandıkların tesisinin akabinde (teşrinievvel 1922) vazife ifasına salih olmadıkları görülen bazı memur ve müstahdemlerin bu sandıkların bahsettiği menfaatlerden müstefid olamayacakları anlaşıldığından ve bir de nizamnamenin 3 ncu maddesinin 2 nci bendi hükmüne göre bu tarihte 40 yaşını ikmal eden müstahdem ve memurların sandıklara iştirakleri ihtiyarî bırakıldığından, Şirket, bu müstahdem ve memurlara ne kanunî bir hüküm, ne de dahilî nizamname ve ne de bir iş akdine dolayısıyla mecbur olmaksızın ve teberru mahiyetinde olarak hakikî bir yardım teşkil eden bir tekaüd maaşı bağlamağa karar verdi.

Bundan sonra Şirket, hizmete gayri salih gördüğü bazı müstahdem veya memurun hususî vaziyetini nazarı itibare alarak bunlara da yine teberru ve istisnaî bir yardım olarak bir tekaüd maaşı bağlamağa karar verdi.

Bu tekaüd maaşlarının bağlanması hususunda idare meclisi tarafından ittihaz edilmiş bir karar olmadığı gibi bu hususta müstahdeminin heyeti umumiyesine tebligat dahi yapılmamıştır. Sadece bu tekaüd maaşından istifade edenler, her birine ayrı ayrı gönderilen mektuplar vasıtasile şahsan haberdar edilmişlerdir.

Bu tekaüd maaşlarının doğrudan doğruya işletme masarifinden ödenmesi dahi bunların istisnaî mahiyetini tebarüz ettirir.

Zira umum müstahdemine bu hususta her hangi bir hak tanınmış olsaydı, bu hakka karşılık olmak üzere, bütün memur ve müstahdemlere tebliğ edilmiş bir nizamname ile idare olunan bir tekaüd sandık veya sermayesinin teşkil edilmiş bulunması icab ederdi.

Yaş ve hizmet seneleri gibi mülâhazalar Şirketi bu tekaüd maaşlarını bağlamağa sevk etmiş ise yalnız bu mülâhazaların, tekaüd maaşı istemek hususunda bir hak tevlidine hiç bir vakit kâfi bir sebep teşkil edeceği dermeyer edilemez.

Esasen elyevm verilmekte bulunan tekaüd maaşları adedinin pek mahdud olması da yukarıdaki noktai nazarılarımızın birer delilidir.

Yukarıdaki maruzatımızdan

1 — Şirketin, memurları ile vaki olan anlaşmaları mucibince, bir tekaüd sandığı tesis mecburiyetini hiç bir vakit deruhde etmemiş ve bilâkis İhtiyat ve muavenet sandıklarının tesis etmekle bu hususta her türlü vecibeden kurtulmuş olduğu;

2 — Şirketin tekaüd hususunda sureti umumiyede memur ve müstahdemlerine karşı hiç bir zaman bir gûna taahhüd altına girmedığı;

3 — Bazı tekaüd maaşlarının bağlanmış bulunması bunların hiç bir suretle hizmet senesi ve yaş mülâhazalarına tâbi olmaksızın sırf teberru mahiyetinde ve yardım olarak bağlanmış olduğu; tebeyyün etmektedir.

Şirket tarafından bu şartlar dairesinde tahsis edilmiş olup ilişik cedvel mucibince elyevm ödenmekte bulunan tekaüd maaşlarının tediyesi Şirkete aid olacaktır.

Yukarıda izah eylediğimiz şartlar dairesinde bağlanmış olan tekaüd maaşlarını almakta bulunan memurlardan gayri memur ve müstahdeminin yukarıda arzolunan mülâhazalara binaen, ne Şirketten ve ne de Şirketi istihlâf eden Hükûmetten tekaüd maaşı talep etmeğe hiç bir hakk olmadığını arz ederiz.

Istanbul Tünel şirketi mümessili
Speciael

Lef No. 8

Istanbul Tünel şirketi

Tekaüde sevkedilen eski memurlara bağlanmış maaşlar

Adı	Vazifesi	Tekaüde sevkedildiği tarih	Aylık miktarı T. lirası	Müddeti
Stavro Elefteryades	Gardfren	1 - I - 1924	51,50	Hayatta olduğu müddetçe
Antuvan Armago	Bilet tadad servisi şefi	1 - I - 1934	40,—	» » »
Mişon Levi	Temizleyici	1 - IV - 1935	15,—	» » »
Strati Tarinos	Makinist	1 - V - 1935	35,—	» » »

*Istanbul mülhakatından Beyoğlu ile
Galata beyninde tahtelâz
demiryolu
Türk anonim şirketi*

Lef No. 9

Ankara, 8 şubat 1939

Nafia vekâletine

Ankara

1 kânunusani 1939 tarihindenberi Tünel şirketi işletmesinde hiç bir kaza kaydedilmemiş olduğun arz ederim.

Şirket mümessili
Speciael

